

Către Curtea de Apel București – Secția a IV-a Civilă

Ref. Dosar nr. 9819/3/2022

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnata **NĂSTASE Daniela,**

denumită în continuare și „**Reclamanta**”,
reprezentată convențional de S.C.A. Toma și Asociații, cu sediul profesional în București,
str. Lanțului nr. 1, sector 5, prin av. Claudiu – Mihai Toma, e-mail claudiu@toma.law,

în contradictoriu cu

OPRIȘ Andra – Lavinia,

OPRIȘ Vladimir - Codruț,

ARDELEAN Florica – Lucia,

denumiți în continuare „**Pârâți**”, formulăm

RECURS

Împotriva **Deciziei nr. 626** pronunțată la **20.04.2023** de Curtea de Apel București – Secția a IV-a Civilă în Dosarul nr. 9818/3/2022 („**Decizia**”) prin care s-a respins apelul formulat împotriva Sentinței Civile nr. 1612 / 21.10.2022 pronunțată de Tribunalul București – Secția a V-a Civilă în același dosar.

Solicităm admiterea recursului și, în temeiul art. 497 Cod procedură civilă („**CPC**”), casarea Deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare Curții de Apel București.

I. Scurtă prezentare a situației de fapt

1. La **06.01.2014** Înalta Curte de Casație și Justiție („**ÎCCJ**”) - Completul de 5 Judecători, prin Decizia nr. 1, a soluționat definitiv Dosarul nr. 1919/1/2013 și a stabilit, printre altele, următoarele elemente cu putere de lucru judecat:
 - „... inculpații Năstase **s-au prevalat de situația juridică aparentă a unui imobil care în realitate le aparținea (casa din strada Cristian Tell), de care au înțeles să se decică public pentru a împiedica stabilirea răspunderii penale pentru infracțiunea de luare de mită (actul material a vizat contravaloarea lucrărilor de renovare a imobilului) și a zădărnici o eventuală cercetare a averii lor reale**” (pag. 207);
 - „În consecință, **implicarea patrimonială a inculpaților Năstase în lucrările la imobilul din strada Cristian Tell, dovedește că în fapt acesta le aparținea (în condițiile în care inculpata Năstase Daniela fusese desemnată de Tamara Cernășov prin testament legatară universală).**” (pag. 157);
 - „Dincolo de aspectele deja analizate, care ridică serioase semne de întrebare asupra circumstanțelor în care s-a realizat dobândirea și înstrăinarea imobilului, **caracterul simulat al actului încheiat între Tamara Cernășov și Paul Opris a fost dovedit**”

- implicit, prin împrejurări ulterioare și care au vizat circumstanțele în care s-au realizat lucrările de renovare la acest imobil.*** ” (pag. 156);
- ***„Simplul fapt că există un act autentic de vânzare-cumpărare, ca și împrejurarea că după moartea lui Paul Opreș imobilul a intrat în masa succesorală și a fost stăpânit de către moștenitorii acestuia, nu sunt suficiente pentru a proba adevărata stare de fapt. În realitate, din perspectiva legii penale atât actul autentic, cât și împrejurarea (reală sau nu) a posesiei imobilului de către alte persoane decât inculpații Năstase creează doar o prezumție relativă (aparentă) în legătură cu beneficiarul lucrărilor de renovare. În acest context nu este de neglijat interesul propriu al moștenitorilor defunctului Paul Opreș de a susține că imobilul a aparținut cu adevărat acestuia, chiar dacă situația de fapt este alta, câtă vreme o asemenea conduită le-a adus un avantaj patrimonial (întrucât, în condițiile decesului susnumitului și a declanșării cercetărilor penale în legătură cu acest imobil, de conivență sau nu cu inculpații Năstase, au înțeles să profite de situația „de jure” creată de existența actului autentic și de lipsa de interes a acestora de a o contesta, dată fiind situația în care cei din urmă se aflau).***
 - 2. În baza acestei Decizii penale (1/2011), NĂSTASE Adrian a fost condamnat la 4 ani închisoare și 5 ani interzicerea drepturilor prev. de art. 64 lit. a teza a II-a, b și e Cod penal pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită în forma continuată (*pedeapsa fiind executată*), iar subsemnata NĂSTASE Daniela am fost condamnată la 3 ani închisoare și 4 ani interzicerea drepturilor prev. de art. 64 lit. a teza a II-a și b Cod penal pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la luare de mită în formă continuată (*cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei*).
 - 3. Tot în baza Deciziei penale 1/2011 am achitat împreună suma de 1.824.303,72 RON (18.243.037.290,81 RON), fiecare câte 912.152 RON, sumă reprezentând contravaloarea îmbunătățirilor la Imobil (*îmbunătățirile efectuate la Imobil fiind considerate mită primită de „proprietarii reali” și confiscate prin Decizie*).
 - 4. În esență, raționamentul instanței supreme penale a fost următorul:
 - i. La **10.09.2001 CERNĂȘOV Tamara** a dobândit Imobilul prin Contractul de vânzare autenticat cu Încheierea nr. 1109, emisă de BNP Camilia Mîndra Gheorghiu de la DUDAȘ Maria, TODAN Adriana și TODAN Ioan;
 - ii. La **29.01.2002 CERNĂȘOV Tamara** printr-un act simulat (nereal) și anume Contractul de vânzare autenticat cu Încheierea nr. 139, emisă de BNP Camilia Mîndra Gheorghiu, ar fi înstrăinat Imobilul lui **OPREȘ Paul**; *în realitate imobilul ar fi rămas în patrimoniul Tamarei CERNĂȘOV*;
 - iii. La **15.04.2005, CERNĂȘOV Tamara** a decedat; ca atare, în lipsa actului simulat (nereal) ar fi devenit aplicabil Testamentul autenticat cu Încheierea 4043 / 01.11.1999 de BNP Marinceș Eugen, conform căruia subsemnata NĂSTASE Daniela este instituită legatară universală;
 - iv. În concluzie, instanța penală a **decis** că eu și soțul meu (Adrian NĂSTASE) am fi „proprietarii reali” ai Imobilului;
 - v. Introducerea soțului meu în această ecuație nu are absolut niciun fundament juridic, întrucât potrivit Codului Familiei (*în vigoare la acea dată*), art. 31 alin. (1) lit. b): **”Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț: b) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune”.**

5. Față de dezlegarea obligatorie dată de instanța penală, rezultă că sunt proprietara Imobilului, iar titlul meu de proprietate este constituit din:
- a. Contractul de vânzare - cumpărare autentificat cu Încheierea nr. 1109/10.09.2001, prin care Tamara CERNĂȘOV a dobândit Imobilul;
 - b. Certificatul de moștenitor nr. 59 emis la data de 31.05.2005 de către BNP Marinceș Eugen, în baza testamentului Tamarei CERNĂȘOV autentificat cu Încheierea 4043/01.11.1999 de BNP Marinceș Eugen, prin care se atestă calitatea mea de unic **legatar universal**;
 - c. Decizia Penală nr. 1/06.01.2014 pronunțată în D. 1919/1/2013 („**Decizia**”) care statuează:
 - i. Că actul de vânzare încheiat la 29.01.2002 de Tamara CERNĂȘOV cu Paul OPRIȘ prin care Tamara CERNĂȘOV ar fi înstrăinat Imobilul este unul simulat (nereal), realitatea fiind că Imobilul ar fi rămas în patrimoniul Tamarei CERNĂȘOV;
 - ii. Că urmare a succesiunii după Tamara CERNĂȘOV, unde subsemnata sunt unică moștenitoare (*conform testamentului și certificatului de legatar emis în baza acestuia*), aș fi (alături de soțul meu - ?!) adevărata proprietară a Imobilului.
6. La **14.04.2022** prin cererea înregistrată sub numărul de dosar **9819/3/2022** pe rolul Tribunalului București - Secția a V-a Civilă, am formulat în fața instanței civile:
- Acțiune în **declararea simulației Contractului de vânzare - cumpărare autentificat cu Încheierea nr. 139 / 29.01.2002** emisă de BNP Camilia Mîndra Gheorghiu (denumit în continuare și "**Contractul**"), prin care CERNĂȘOV Tamara a transferat proprietatea imobilul situat în București, sector 1, str. Cristian Tell nr. 15, compus din teren având număr cadastral 218282 (având o suprafață în acte 402 m² și măsurată 349 m²) și construcție având număr cadastral 218282-C1 (având o suprafață construită desfășurată de 652,79 m²) - către defunctul OPRIȘ Paul (moștenit ulterior de către intimații-pârâți), solicitând declararea Contractului ca simulat (nereal);
 - **Acțiune în revendicare**, prin care am solicitat instanței să oblige pe OPRIȘ Andra - Lavinia și pe OPRIȘ Vladimir - Codruț să îmi lase în deplină proprietate și liniștită posesie Imobilul;
7. La primul termen din **07.10.2022**, instanța de fond:
- o a respins excepția netimbrării și excepția lipsei de interes și a unit cu fondul excepția prescripției dreptului material la acțiune;
 - o a respins cererea noastră de atașare a dosarului penal de la ÎCCJ, reținând că "*nu este utilă soluționării cauzei, înscrisurile relevante, invocate de reclamantă, aflându-se deja la dosar*".
8. La **21.10.2022**, prin Sentința Civilă nr. 1612 ("**Sentința**"), Tribunalul București a respins excepția prescripției dreptului material la acțiune ca neîntemeiată și a respins și cererea de chemare în judecată formulată de subsemnata ca neîntemeiată.
9. În esență, motivarea instanței reținută în Sentință a fost următoarea:
- a. Nu aș fi dovedit existența înțelegerii dintre părțile Contractului, în sensul că acestea s-au înțeles ca, în realitate, dreptul de proprietate asupra Imobilului să nu iasă din patrimoniul numitei Tamara Cernășov (pagina 6, paragraf 3);

totodată, instanța a arătat că dovada actului secret trebuia făcută cu respectarea art. 1191 și următoarele Cod civil din 1864;

- b. este adevărat că prin Decizia Penală nr. 1/06.01.2014 (pronunțată de ÎCCJ – Completul de 5 judecători) s-a reținut că tranzacția prin care Tamara Cernășov a vândut Imobilul din str. Cristian Tell lui Paul Opreș (contractul de vânzare – cumpărare autentificat cu [Încheierea] nr. 139 / 29.01.2002) a fost una simulată, nereală, **dar** intimații-pârâți nu au fost părți în respectivul dosar, iar *”cele statuate prin decizia penală nr. 1 / 06.01.2014 nu le este opozabil pârâților”*, astfel că aceștia nu sunt ținuți să facă dovada contrară;
- c. Într-adevăr, art. 435 alin. 2 CPC prevede că *„Hotărârea este opozabilă oricărei terțe persoane atât timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară”*, însă analiza **eventualului (!) caracter simulat** al Contractului s-a făcut **”în contextul infracțiunilor de care erau acuzați reclamanta și soțul său”**, instanța penală stabilind că aceștia sunt adevărații beneficiari ai lucrărilor de construcții și renovare executate la Imobil (*care au constituit unul din actele materiale pentru care au fost trimiși în judecată și în final condamnați*);
- d. instanța penală nu analizat și nici nu a fost investită să analizeze eventualul caracter simulat al Contractului și efectele produse **în plan civil, ci doar dacă reclamanta și soțul său au fost beneficiarii reali ai lucrărilor efectuate, respectiv dacă sunt întrunite sau nu elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită** (față de probele administrate, reținându-se că aceștia s-au comportat ca adevărați proprietari);
- e. chiar dacă s-ar reține că decizia penală nr. 1/06.01.2014 le este opozabilă pârâților, iar aceștia nu au făcut dovada contrară celor reținute, tribunalul subliniază că, așa cum s-a reținut atât în doctrină, cât și în jurisprudență, de esența simulației este acel acord simulatoriu prin care părțile urmăresc un scop ce poate fi perfect licit (**caz în care dezvăluirea realității nu produce efecte vătămătoare**) sau unul prin care se urmărește ocolirea unor dispozițiile legale ce instituie norme imperative (**taxe, incapacități speciale de a da sau de a primi, etc.**), caz în care interesul fraudat poate fi unul de ordine publică și care, **din perspectiva părților, chiar ca și sancțiune**, impune menținerea aparenței create prin actul public;
- f. chiar prin decizia penală nr. 1/06.01.2014 s-a reținut că *„De asemenea, inculpații Năstase s-au prevalat de situația juridică aparentă a unui imobil care în realitate le aparținea (casa din str. Cristian Tell), de care au înțeles să se decică public pentru a împiedica stabilirea răspunderii penale pentru infracțiunea de luare de mită (actul material ce a vizat contravaloarea lucrărilor de renovare a imobilului) și a zădărnici o eventuală cercetare a averii lor reale”*.
- g. Prin urmare, dacă se reține că hotărârea penală le este opozabilă pârâților, în mod evident îi este opozabilă și reclamantei (față de aceasta fiind de natură să se impună chiar cu putere de lucru judecat), astfel că tribunalul constată că scopul simulației pretinse de reclamantă a fost unul vădit ilicit, respectiv împiedicarea răspunderii pentru infracțiunea de luare de mită și ascunderea averii reale a numitei Tamara Cernășov (*o persoană interpusă, în vârstă de peste 90 ani, reclamanta fiind cea care se ocupa de toate bunurile imobile ale acesteia, așa cum s-a stabilit prin procura autentificată cu nr. 4044/01.11.1999, f. 25 vol. I*).

- h. tribunalul reține că, și dacă a existat o simulație, scopul acesteia a fost vădit *ilicit*, iar interesul fraudat a fost unul de ordine publică (sustragerea de la răspunderea penală, împiedicarea cercetării unei infracțiuni), astfel că nu poate produce efecte actul „secret” (respectiv că Imobilul nu a ieșit din patrimoniul Tamarei Cernășov), impunându-se menținerea aparenței create prin actul public;
- i. tribunalul a respins în final și acțiunea în revendicare cu motivația că, din moment ce a fost respinsă cererea de constare a simulației, soluția se răsfrânge și asupra cererii având ca obiect revendicare, aceasta având un caracter accesoriu – respingerea cererii de constare a simulației semnifică faptul că reclamanta nu are un titlu asupra imobilului.

10. Am promovat apel atât împotriva **Sentinței**, cât împotriva Încheierii pronunțate de Tribunalul București în data de 07.10.2022 (*prin care s-a respins solicitarea de probatoriu - atașarea dosarului penal*).

11. La **20.04.2023** Curtea de Apel București a dispus respingerea apelului formulat împotriva Sentinței ca nefondat.

12. Argumentele expuse în Decizie au fost următoarele:

- *„Apelul de față aduce, astfel, în discuție **efectele pe care le produce o hotărâre pronunțată în materie penală în planul dreptului civil**. Altfel spus, dacă poate decizia penală de condamnare a reclamantei să reprezinte însăși proba pentru dovedirea caracterului simulat al înstrăinării și, astfel, să conducă la admiterea acțiunii în declararea simulației și, implicit, a acțiunii în revendicare, cu consecința recunoașterii calității reclamantei de proprietar al bunului.”*
- *„Din perspectiva dreptului civil, este unanim admis că în cazul în care acțiunea în declararea simulației este formulată de una dintre părțile simulației, operațiunea juridică ce conține actul secret, **actul public și acordul simulatoriu, poate fi dovedită în condițiile dreptului comun**. Acestea sunt reprezentate de dispozițiile art.1191 și urm C.civ. 1864, căci contractul de vânzare-cumpărare cu privire la care se invocă caracterul fictiv a fost încheiat în anul 2002, iar potrivit art. 26 C.pr.civ., condițiile de admisibilitate a probelor sunt guvernate de legea în vigoare la momentul săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii. Așadar, **în discuție fiind acte juridice cu o valoare mai mare de 250 lei, proba urma a fi făcută printr-un înscris, sau cel puțin un început de dovadă scrisă, ce putea fi completat cu martori**. Or, în cauză, **o astfel de dovadă nu a fost făcută**, nefiind administrat niciun înscris sau început de dovadă scrisă care să emane de la autorii preinsei simulații (Tamara Cernășov și Paul Opreș) din care să rezulte caracterul de act public fictiv al contractului de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. 139/29.01.2002.” (pg. 6).*
- ***Decizia penală, anterior menționată, nu face nici ea dovada, din punctul de vedere al legii civile, că actul public este un act simulat***
- *În primul rând, **autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale în fata instanței civile, astfel cum era reglementată în art.22 din vechiul Cod de procedură penală, sub imperiul căreia a fost pronunțată decizia penală invocată, are în vedere o altă ipoteză**, reprezentată de acele situații în care, din diverse motive procedurale sau din voința părții civile, **acțiunea civilă nu a fost soluționată în procesul penal**, ea urmând a fi soluționată de instanța civilă. **Această ipoteză nu se regăsește în cauza de față (...)***

- În realitate, apelanta invocă în dovedirea acțiunii formulate considerentele deciziei penale referitoare la întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de luare de mită, susținând că **atât timp cât o instanță a stabilit caracterul simulat al vânzării, pentru a se ajunge la soluția de condamnare, o astfel de statuare se impune cu autoritate de lucru judecat în procesul de față.**
- În această privință, Curtea constată că decizia penală a statuat cu autoritate de lucru judecat asupra întrunirii în persoana apelantei a elementelor constitutive ale infracțiunii de luare de mită, în varianta complicității. **Referirile instanței penale la caracterul simulat al contractului de vânzare-cumpărare s-au realizat în acest context, considerentele arătând, pe larg, de ce apelanta și soțul său s-au comportat, în fapt, ca adevărați proprietari ai imobilului din str. Christian Tell nr.15 și, astfel, contravaloarea lucrărilor executate la acest imobil și neachitate de inculpat, au reprezentat foloase necuvenite**
- Curtea apreciază, însă, că **situația de fapt din care rezultă întrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, stabilită în cadrul unui proces penal, de regulă, nu poate fi opusă în cadrul procesului civil, unde admisibilitatea probelor este guvernată de reguli distincte. Singura excepție este cea la care s-a făcut referire anterior, când instanța civilă este investită cu soluționarea acțiunii civile din cadrul procesului penal. Or, în cauza de față, instanța civilă nu este investită cu o astfel de acțiune, situație în care admisibilitatea probelor este guvernată de regulile aplicabile procesului civil, fără să poată fi opusă autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale.**
- Or, astfel cum s-a arătat deja, acestea sunt reprezentate de dispozițiile art.1191 și urm. C.civ. 1864, dispoziții legale pe care prima instanță le-a avut în vedere, susținerile apelantei în sensul că prima instanță ar fi aplicat greșit dispozițiile Noului Cod civil cu privire la proba simulației fiind vădit nefondate și contrare considerentelor neechivoce ale sentinței apelate
- În cauza de față, însă, nu suntem în fața unor ipoteze identice, căci în cadrul procesului penal s-a analizat dacă apelanta s-a făcut vinovată de complicitate la infracțiune de luare de mită, **analiză în cadrul căreia s-a verificat și dacă, în fapt, reclamanta și soțul său erau adevărații beneficiari ai lucrărilor de îmbunătățiri realizate la imobilul din str. Cristian Tell, în timp ce în cadrul litigiului de față se analizează dacă, potrivit legii civile, contractul de vânzare-cumpărare încheiat între Tamara Cernășov și Paul Opreș cu privire la acest imobil a fost un act fictiv. Regulile de admisibilitate a probelor în procesul penal sunt diferite de cele din procesul civil, astfel încât analiza făcută de instanța penală cu privire la elementele constitutive ale unei infracțiuni nu este aptă să producă efecte asupra modului de soluționare a acțiunii în declararea simulației, în sensul legii civile.**
- Or, prin decizia penală invocată **nu s-a dat o soluție asupra simulației contractului de vânzare-cumpărare din perspectiva legii civile, instanța penală statuând, în mod exclusiv, numai din perspectiva legii penale** (cum s-a și arătat în mod expres în considerentele deciziei- fila 33 vol.II penultimul paragraf); într-o atare situație, cele decise **reprezintă soluții definitive exclusiv din perspectiva legii penale, nu și a celei civile, astfel încât, instanța civilă va pronunța o soluție pe baza probelor administrate, în conformitate cu dispozițiile de drept substanțial și procesual civil aplicabile cauzei, fără a se pune problema unei contradicții între hotărârea pronunțată în materie penală cu cea pronunțată în materie civilă.**

- De aceea, nici dispozițiile art.435 alin.2 C.pr.civ. nu pot fi duse ca argument pentru a accepta cele reținute prin decizia penală ca făcând dovada caracterului simulat al contractului de vânzare-cumpărare.
- Prin absurd, dacă s-ar accepta ideea că decizia penală face dovada caracterului simulat al actului împotriva pârâților, iar pentru înlăturarea acesteia ar fi necesar ca aceștia să facă proba contrară, s-ar ajunge la situația în care pârâților li s-ar pretinde să facă o probă imposibilă, constând în faptul că actul juridic nu este simulat. Cu alte cuvinte, pârâților li s-ar pretinde să facă dovada unui fapt negativ, imposibil de realizat, pentru a combate cele reținute printr-o decizie penală pronunțată într-un proces în care nu au fost părți. O astfel de concluzie nu poate fi acceptată, ceea ce conduce la concluzia că, în acest caz, dispozițiile art.435 alin.2 C.pr.civ. nu sunt aplicabile
- Cât privește susținerile apelantei potrivit cu care prima instanță a făcut o greșită aplicare a principiului potrivit cu care nimeni nu își poate invoca propria culpă (*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*), Curtea constată că **motivarea primei instanțe pe acest aspect este una subsidiară**, pentru ipoteza în care s-ar aprecia că în virtutea dispozițiilor art.435 alin.2 C.pr.civ. hotărârea pronunțată în materie penală ar fi opozabilă pârâților, ce nu au făcut dovada contrară celor reținute prin această hotărâre.
- (...) Oricum, Curtea remarcă faptul că în cauză, nici pe cale de acțiune, nici pe cale de excepție nu a fost invocată nulitatea actului secret, astfel încât instanța nu este investită să se pronunțe în această privință.

MOTIVELE DE RECURS

A. Art. 488, pc. 5 – când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității

13. Deși am atacat cu apel atât Sentința, cât și Încheierea pronunțată de Tribunalul București în data de 07.10.2022 (*prin care s-a respins solicitarea de probatoriu de a se atașa dosarul penal*), instanța de apel **nu** s-a pronunțat asupra căii de atac exercitate împotriva Încheierii din 07.10.2022.
14. Această omisiune reprezintă o încălcarea principiului disponibilității, reglementat de art. 9 CPC.

B. Art. 488, pc. 6 – când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei. Art. 488, pc. 7 - când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat.

15. Considerăm că întreaga motivare a Deciziei, întemeiată pe realități diferite, în funcție de legea care le guvernează (penală sau civilă), este vădit **contradictorie**.
16. Raționamentul instanței de apel, similar cu al instanței de fond, este următorul:
 - a. (doar) **pentru a fi condamnați soții Năstase pentru mită, un act poate fi considerat simulat, nereal**; în caz contrar, dacă vânzarea de către Cernășov Tamara către Paul Opreș nu era simulată, **nici soțul meu** și nici **eu** nu puteam primi "mită" îmbunătățiri la imobilul aparținând de drept și de fapt lui Paul Opreș (*nu poți primi MITĂ îmbunătățiri incorporate unui IMOBIL doar*

*dacă "te porți" ca proprietar, fără să fii proprietarul imobilului!
Condiția este să fii proprietar real, pentru a îți crește patrimoniul);*

- b. Instanța de apel reține, însă, că **simulația a existat doar când a fost convenabilă DNA / instanței penale pentru a fi soții Năstase condamnați pentru o infracțiune de corupție**; când solicităm declararea simulației în contradictoriu cu succesorii lui Paul Opreș, aflăm că a existat un **context** în care se pare că **a fost necesar** să se considere acel act nereal, însă că **"în plan civil" nu există o dovadă că acel act ar fi fost simulat iar ipotezele ... nu ar fi identice!**

17. Cu alte cuvinte, **am fost condamnată împreună cu soțul meu că am fi primit mită îmbunătățiri la un Imobil - Imobil care potrivit Curții de Apel București nu este al nostru - într-un anumit context**, în care s-ar fi verificat doar dacă suntem beneficiarii investițiilor în Imobil (!), pe când acea situație de fapt **nu ar fi aplicabilă în procesul civil!**

18. **Aceste considerente, expuse în mai multe argumente, sunt vădit contradictorii.**

19. **Nu pot exista realități (și universuri) paralele, guvernate de legi diferite:**

- Fie **Imobilul**, în baza aceluiași probe avute în vedere de instanța penală, a rămas în patrimoniul Tamarei CERNĂȘOV (**unde a primit îmbunătățiri ilicite care au fost confiscate de statul român**) și este moștenit de reclamanta - recurentă Daniela Năstase, și atunci se impune admiterea acțiunii în constarea simulației;
- Fie **Imobilul** a fost dobândit în mod real Paul OPRIȘ (și a rămas succesoriilor săi), iar instanța civilă susține o **concluzie diferită de instanța penală, analizând exact aceleași probe, care implică faptul că atât eu cât și soțul meu am fost condamnați pe nedrept - întrucât NU puteam primi "mită" îmbunătățiri la un Imobil care nu ne aparține și nu ne-ar fi aparținut niciodată!**

16. **Premisa** condamnării noastre în dosarul penal pentru **mită** constând în îmbunătăți la Imobil, **reținută în mod expres și fără niciun dubiu de instanța penală, este caracterul simulat (nereal) al contractului de vânzare cumpărare încheiat între Tamara CERNĂȘOV (vânzător) și Paul OPRIȘ (cumpărător).**

17. **Dacă acel act nu ar fi fost unul simulat (fictiv), nici eu, nici soțul nu meu nu puteam fi condamnați penal pentru luare de mită - pentru că nu puteam primi mită îmbunătățiri la Imobilul lui Paul Opreș!**

18. Instanța de fond (Tribunalul București) a reținut în mod just următoarele:

- **Întrucât în primă instanță în dosarul penal se dispusese achitarea pentru fapta de primire de foloase necuvenite reprezentând contravaloarea unor lucrări de construcții și renovare executate la Imobil, ÎCCJ a statuat că analiza soluției de achitare în privința acestui act material va trebui să poarte în principal asupra calității de proprietar al Imobilului și beneficiar al lucrărilor. De asemenea, instanța penală a reținut că probatoriul administrat în cauză a demonstrat în esență că tranzacția prin care Tamara Cernășov i-a vândut Imobilul lui Paul Opreș a fost una simulată, nereală și că inculpații Năstase s-au comportat în fapt ca adevărații proprietari ai acestui Imobil.**

- ÎCCJ a expus pe larg considerentele pentru care a ajuns la concluzia că tranzacția prin care Tamara Cernășov i-a vândut Imobilul lui Paul Opreș a fost una **simulată nereală**.
 - ÎCCJ a reținut că **implicarea patrimonială a soților Năstase în lucrările la Imobil dovedește că în fapt acesta le aparținea** (în condițiile în care inculpata Năstase Daniela fusese desemnată de Tamara Cernășov, prin testament, legatară universală).
 - ÎCCJ a reținut că nu simpla implicare a familiei Năstase în lucrările de renovare a Imobilului, ci **maniera în care aceasta s-a făcut a condus la perceperea inculpaților Năstase ca fiind adevărații beneficiari ai lucrărilor executate**, ceea ce pune în discuție realitatea operațiunii de vânzare-cumpărare a Imobilului între Tamara Cernășov și Paul Opreș.
 - În condițiile unei operațiuni juridice simulate, poate exista și situația în care ceea ce este schimbat prin contraînscris față de actul juridic aparent este **însăși natura actului juridic încheiat între părți**, deghizarea acestui act putând fi totală. Actul secret este cel care conține manifestarea de voință adevărată, menită să producă integral efectele juridice în vederea cărora a fost emisă. Cu alte cuvinte, el trebuie să contrazică actul public, să înlăture ori să modifice total sau parțial, efectele pe care ar trebui să le producă cel din urmă, **nu este însă esențială existența unei stipulații exprese în acest sens**.
 - De asemenea, **tribunalul reține că înțelesul noțiunii de „act secret”, în cazul simulației, este de „negotium juris” - convenție între părți, iar nu de „instrumentul probationis” - act/ înscris doveditor, opinia doctrinei fiind în același sens. Din punct de vedere al formei, consemnarea actului secret într-un înscris (instrumentul) nu este necesară, fiind suficientă încheierea sa (ca negotium) conform principiului consensualismului, pentru că redactarea unui înscris care să constate actul real (negotium) poate avea loc numai atunci când se urmărește preconstituirea unui mijloc de probă, existența înscrisului secret nefiind de esența simulației.**
 - că este adevărat că **prin decizia penală nr. 1/06.01.2014 s-a reținut că tranzacția prin care Tamara Cernășov i-a vândut Imobilul lui Paul Opreș a fost una simulată.**
16. Deși instanța de apel arată faptul că regimul probatoriu ar fi diferit în penal și în civil, în realitate reține **situații de fapt diferite și contradictorii - care nu pot conciliate.**
17. **„Curtea constată că decizia penală a statuat cu autoritate de lucru judecat asupra întrunirii în persoana apelantei a elementelor constitutive ale infracțiunii de luare de mită, în varianta complicității. Referirile instanței penale la caracterul simulat al contractului de vânzare-cumpărare s-au realizat în acest context, considerentele arătând, pe larg, de ce apelanta și soțul său s-au comportat, în fapt, ca adevărați proprietari ai imobilului din str. Christian Tell nr. 15 și, astfel, contravaloarea lucrărilor executate la acest imobil și neachitate de inculpat, au reprezentat foloase necuvenite”** Curtea apreciază, însă, că **situația de fapt din care rezultă întrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, stabilită în cadrul unui proces penal, de regulă, nu poate fi opusă în cadrul procesului civil, unde admisibilitatea probelor este guvernată de reguli distincte.**” (n.n. în plan civil am invocat puterea de lucru judecat, iar nu autoritatea).
18. **Situația de fapt - realitatea obiectivă - nu poate fi decât una singură în orice ramură de drept - penal, civil, fiscal, etc. - fie actul este simulat (nereal), fie actul**

este valabil – **iar atunci condamnarea pentru luare de mintă nu are niciun suport.**

- 19.”În cauza de față, însă, nu suntem în fața unor ipoteze identice, căci în cadrul procesului penal s-a analizat dacă apelanta s-a făcut vinovată de complicitate la infracțiune de luare de mită, **analiză în cadrul căreia s-a verificat și dacă, în fapt, reclamanta și soțul său erau adevărații beneficiari ai lucrărilor de îmbunătățiri realizate la imobilul din str. Cristian Tell, în timp ce în cadrul litigiului de față se analizează dacă, potrivit legii civile, contractul de vânzare-cumpărare încheiat între Tamara Cernășov și Paul Opreș cu privire la acest imobil a fost un act fictiv.** Regulile de admisibilitate a probelor în procesul penal sunt diferite de cele din procesul civil, astfel încât **analiza făcută de instanța penală cu privire la elementele constitutive ale unei infracțiuni nu este aptă să producă efecte asupra modului de soluționare a acțiunii în declararea simulației, în sensul legii civile”**
20. Indiferent de formulările considerentelor realizate de Curtea de Apel București – Secția a VI-a Civilă:
- a. **Analiza făcută de instanța penală în calea de atac a condus-o la concluzia că actul în discuție este simulat / fictiv;**
 - b. **Analiza făcută de instanța civilă, pe exact aceleași probe ca și instanța penală (toate înscrisurile din dosarul penal sunt scanate și atașate pe suport optic) , a condus-o la concluzia că actul în discuție nu este simulat / fictiv.**
21. Instanța de apel a încercat să justifice acest concluzii diferite prin prisma regulilor probatorii diferite în penal și civil, însă, în realitate, **cu ignorarea puterii de lucru judecat a deciziei penale, fără a îi critica explicit concluzia, reține o situație de fapt total diferită – încercând să justifice în același timp caracterul temeinic al soluției de condamnare!**
22. Ca atare, **considerentele instanței de apel - care nu a cenzurat în niciun fel considerentele instanței de fond, cu excepția invocării propriei turpitudini - sunt contradictorii și atrag incidența art. 488, pc. 6 CPC.**
- C. **Art. 488, pc. 8 - când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material; încălcarea normelor de drept materiale privind puterea de lucru judecat și privind simulația (art. 1.175 Codul Civil 1864)**
23. Soții Năstase sunt cei care au fost judecați și condamnați pentru fapta de luare de mită la pedeapsa cu închisoarea (cu executare, respectiv cu suspendare) și au achitat, fiecare, un prejudiciu în valoare de 912.152 RON, adică un prejudiciu total în valoare de 1.824.303,72 RON (18.243.037.290,81 ROL), sumă reprezentând contravaloarea îmbunătățirilor la Imobil (suma primită cu titlu de mită conform hotărârii penale).
24. Din argumentele reținute în mod corect de instanța de fond rezultă următoarea concluzie: **instanța penală a reținut, cu putere de lucru judecat, că tranzacția prin care Tamara Cernășov i-a vândut Imobilul lui Paul Opreș a fost una simulată, nereală, și că inculpații Năstase s-au comportat, în fapt, ca adevărații proprietari ai acestui Imobil, iar implicarea patrimonială a soților Năstase în lucrările la Imobil dovedește că, în fapt, acesta le aparține. Din punct de vedere al formei, consemnarea actului secret într-un înscris (instrumentul)**

- nu este necesară, fiind suficientă încheierea sa (*ca negotium*) conform principiului consensualismului.
25. Decizia penală nr. 1/06.01.2014 are putere de lucru judecat cu privire la acest aspect, contrar reținerilor instanței de apel, iar intimații-pârâți nu au făcut dovada contrară celor reținute prin această decizie.
26. Preeminența dreptului într-o societate democratică are ca piloni principali: – principiul securității juridice, în plan legislativ și jurisprudențial; – principiul statului de drept; – principiul garantării concrete și eficiente a drepturilor și libertăților fundamentale; – principiul proporționalității.
27. Principiul securității juridice acoperă calitatea, stabilitatea și predictibilitatea legii și a jurisprudenței.
28. În jurisprudența CEDO, conceptul de "securitate juridică" s-a afirmat ca principiu fundamental al drepturilor omului, cu referire specială la stabilitatea și irevocabilitatea drepturilor consacrate definitiv prin hotărâri judecătorești, cu titlu de lege, care nu mai pot face obiectul unor ingerințe legislative sau judiciare, fără a goli de conținut un alt principiu clasic al dreptului - autoritatea de lucru judecat și, mai nou, efectul pozitiv al lucrului judecat.
29. Curtea a statuat, în mod constant asupra:
- calității legii și a jurisprudenței, care trebuie să fie compatibilă cu preeminența dreptului, furnizând individului o protecție adecvată contra arbitrariului;
 - cele "două condiții calitative ale legii și ale jurisprudenței sunt accesibilitatea și previzibilitatea, accentuate de stabilitatea și unitatea de interpretare și de aplicare în jurisprudență.
30. Jurisprudența, în viziunea celor două instanțe europene, a CCR, a ICCJ și a doctrinei, trebuie să fie UNITARĂ ȘI CONSTANTĂ, căci "atunci când în cauzele care conțin **situații de fapt similare** și în care sunt aplicabile aceleași dispoziții legale se adoptă hotărârile diferite, chiar opuse, se generează o jurisprudență neunitară sau divergentă, ceea ce afectează, în mod considerabil, securitatea relațiilor sociale, al cărei garant final este puterea judecătorească" (CEDO. Hotărârea din 2.11.2010, în cauza Ștefănică vs. România, M.Of. nr. 175/11.03.2011).
31. În doctrină (Pandectele Române nr. 4/2017, prof. Gabriela Răducanu) s-au subliniat unele particularități ale identității de chestiune litigioase, atunci când nu sunt întrunite condițiile privind lucru judecat, "**fapt care obligă instanța sesizată cu cel de-al doilea litigiu să țină seama de ceea ce s-a decis deja în prima hotărâre**".
32. Prin urmare, cea de-a doua instanță este ținută de dezlegarea dată prin hotărârea definitivă anterioară, ca de "un act juridic (lucru judecat) pe care nu-l mai poate pune în discuție și nu-l mai poate tranșa diferit, **acesta fiind punctul de pornire de la care își va putea dezvolta raționamentul juridic, raportat la circumstanțele concrete ale cauzei**".
33. Într-o altă lucrare se afirmă că: "singura condiție impusă de legiuitor pentru a se invoca efectul pozitiv al lucrului judecat este de a exista o legătură între cele două litigii, fără a fi necesar ca litigiul să fie purtat între aceleași părți. De aici rezultă că efectul pozitiv al lucrului judecat are "valoarea creatoare", în ceea ce privește jurisprudența într-o anumită materie, respectiv dezlegare de drept" (Alexandru Suciu "Excepțiile procesuale în Noul Cod de procedură civilă", U.J., 2012, p. 261).

34. "Existența unei hotărâri poate fi invocată în cadrul altui proces, cu putere de lucru judecat, atunci când se invocă obligativitatea sa, fără ca în cel de-al doilea proces să fie aceleași părți, să se discute același obiect și aceeași cauză" (M. Tăbărcă "Excepțiile procesuale în procesul civil", U.J. 2006, p. 355).
35. "Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât că efectul pozitiv al lucrului judecat se impune într-un al doilea proces care nu prezintă triplă identitate cu primul, dar care are legătură cu aspectul litigios dezlegat anterior, fără posibilitatea de a mai fi contrazis. În acest sens, Înalta Curte a precizat că puterea de lucru judecat, în forma prezumției, vine să asigure, din nevoia de ordine și stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor între considerentele hotărârilor judecătorești. **Prezumția nu oprește judecata celui de-al doilea proces, ci doar ușurează sarcina probațiunii, aducând în fața instanței constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecății anterioare și care nu pot fi ignorate.** În speță, Înalta Curte a reținut că printr-o decizie irevocabilă a curții de apel s-a statuat, pe cale incidentală, asupra legalității examenului la care face referire reclamantul, chestiune juridică care se dorește a fi tranșată și în cel de-al doilea litigiu. Prin urmare, Înalta Curte a apreciat că pronunțarea hotărârii anterioare lipsește de interes și de finalitate noua contestație ce are ca obiect examenul, astfel că, în mod corect, instanța de fond a dat eficiență prezumției de lucru judecat, respingând acțiunea reclamantului" - Decizia nr. 2787/12.06.2014 – secția de contencios administrativ și fiscal
36. Instanța de apel a încălcat în realitate dispozițiile art. 22 din Codul de procedură penală din 1968: **"autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale în fața instanței civile, astfel cum era reglementată în art.22 din vechiului Cod de procedură penală, sub imperiul căreia a fost pronunțată decizia penală invocată, are în vedere o altă ipoteză, reprezentată de acele situații în care, din diverse motive procedurale sau din voința părții civile, acțiunea civilă nu a fost soluționată în procesul penal, ea urmând a fi soluționată de instanța civilă"**
37. Potrivit normei citate: "Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia. Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organului de urmărire penală și a instanței penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia."
38. Contrar interpretării date de instanța de apel, **normal legală nu restrânge puterea lucrului judecat la vreo "acțiune civilă"**.
39. Totodată, principiile unui proces echitabil – așa cum este reglementat la art. 6 din CEDO – nu **sunt înlăturate de norma sus – citată** (iar instanța de apel le ignoră), cu toate că Constituția României dă prioritate la art. 20, alin. (2), Convenției Europene: **Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.**
40. Puterea sau prezumția de lucru judecat impune **consecvența în judecată**, astfel că ceea ce s-a constatat și statuat printr-o hotărâre nu trebuie să fie contrazis printr-o altă hotărâre. Printr-o hotărâre pe care o cităm cu titlu de jurisprudență, Înalta Curte a reținut că, în mod corect, instanța de apel a precizat că nu respinge acțiunea în baza autorității de lucru judecat, ci are obligația de a judeca în fond, însă soluția trebuie să țină cont de dezlegarea deja dată asupra problemei de drept dedusă

judecății, dând eficiență puterii de lucru judecat, că a mai fost odată dezlegată chestiunea litigioasă. (*Decizia nr. 1777 din 25 iunie 2015 pronunțată în recurs de Secția a II-a civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect constatare nulitate absolută clauză contractuală*).

41. **De vreme ce aceeași problemă dedusă judecării într-un litigiu a fost soluționată irevocabil pe cale incidentală sau pe fond într-un anumit sens, rezultă că acest aspect reținut de instanțe, care a stat la baza soluțiilor din dispozitivul hotărârilor, a dobândit putere de lucru judecat și trebuie avut în vedere de instanța sesizată ulterior.**
42. Aceste susțineri sunt sprijinite și de hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului.
43. Astfel, prin hotărârea pronunțată în Cauza Beian contra României din 06.12.2017¹, CEDO a condamnat Statul Român pe motiv că sistemul judiciar românesc nu asigură stabilitatea circuitului juridic prin faptul că permite pronunțarea în cauze identice a unor soluții contradictorii și diametral opuse.
44. De asemenea, în Cauza Societatea Comercială Pilot Service contra României din 03.06.2008², CEDO a statuat că obligația de a executa o hotărâre nu se limitează la dispozitiv, deoarece art. 6.1 din Convenție nu face nicio diferențiere între cauzele prin care s-a admis acțiunea și cele prin care s-a respins acțiunea, hotărârea trebuind să fie respectată și aplicată indiferent de rezultatul procesului.
45. Mai mult decât atât, în Cauza Zazanis și alții contra Greciei (nr. 68.138/01, § 36 și 38, 18 noiembrie 2004), CEDO a statuat că obligația de a executa o hotărâre nu se limitează la dispozitivul acesteia, iar autoritățile nu pot repune în discuție problema soluționată prin hotărârea definitivă.
46. În plus față de cele menționate anterior, în Cauza Amuraritei contra României (hotărârea din 23.09.2008³), CEDO a stabilit că dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6, alin. (1) trebuie interpretat prin prisma preeminenței dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor semnatare ale Convenției, principiu enunțat în preambulul Convenției: *"Unul din elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice care dorește, între altele, ca soluția definitivă pronunțată de instanțe la orice controversă să nu mai fie rejudecată (Brumărescu împotriva României [GC], nr. 28342/95, paragraful 61, CEDH 1999-VII). În plus, statele au obligația de a se înzestra cu un sistem juridic capabil să identifice procedurile conexe și să interzică deschiderea de noi proceduri asupra aceluiași subiect (a se vedea, mutatis mutandis, Gjonbocari și alții împotriva Albaniei, nr. 10508/02, paragraful 66, 23 octombrie 2007)"*.
47. Unul dintre elementele fundamentale ale principiului preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care presupune, printre altele, că **soluțiile definitive date de instanțele judecătorești unor probleme juridice să nu mai poată fi contestate.**
48. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut posibilitatea de a se pronunța nu doar asupra anulării unui act judecătorec irevocabil, dar și în privința reaprecierii faptelor stabilite definitiv de o instanță judecătorească. În cazul *Affaire Siegle c.*

¹ Hotărâre publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 616 din 21 august 2008

² Hotărâre publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 137 din 05 martie 2009

³ Publicată în www.csm1909.ro din 23 decembrie 2008.

Roumanie, CEDH, 16.04.2013⁴ [19, §§ 36-40], societatea reclamantă a pretins încălcarea principiului securității raporturilor juridice, pentru motivul că **instanța națională a ignorat res judicata** a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțată pe aceleași fapte.

49. Guvernul României a sugerat că principiul autorității de lucru judecat nu a fost încălcat în speța de mai sus, întrucât **nu a fost întrunită identitatea triplă**: părțile, obiectul și cauza ambelor acțiuni. Pe baza principiului res judicata, **Curtea Europeană a acceptat opinia Guvernului, însă nu a putut ignora faptul că cele două proceduri judiciare au vizat aceleași circumstanțe factuale**, care au fost decisive pentru rezultatele acestora. Este de menționat că hotărârea este redactată în limba franceză, iar în § 38 Curtea Europeană a folosit sintagmele „*force de chose jugée*” și „*l'autorité de la chose jugée*”. În context, aceasta a notat că, într-adevăr, nu este vorba despre anularea unei proceduri judiciare, care a condus la o hotărâre judecătorească irevocabilă care a dobândit puterea de *res judicata* - „*force de chose jugée*”.
50. O nouă apreciere a faptelor făcute de instanța de judecată, care a făcut-o să se pronunțe radical împotriva judecății anterioare, este problematică în ceea ce privește certitudinea juridică, or, în speța sus citată **reclamantul a așteptat în mod legitim ca aceleași instanțe să soluționeze rezultatul aceluiași litigiu în sensul unei decizii care are putere de lucru judecat - „l'autorité de la chose jugée”**. În consecință, instanța de contencios europeană a constatat că, prin reluarea unui anumit aspect care a fost deja hotărât și care a făcut obiectul unei decizii finale și, **în lipsa unui motiv întemeiat, instanțele române au încălcat principiul securității relațiilor juridice**.
51. Instanța de fond nu a furnizat niciun **motiv întemeiat** (și nici intimații-pârâți) pentru ca, **având la dispoziție exact aceleași probe ca și instanța penală, să ajungă la o concluzie diametral opusă** (faptul că nu ar exista simulație!).
52. Având în vedere că instanța penală a dat o **dezlegare definitivă** juridică cu privire la caracterul simulat al tranzacției dintre Tamara Cernășov și Paul Opriș, fără a o include în dispozitiv, **dezlegare care a avut însă consecințe importante în plan penal** (*îmbunătățirile aduse Imobilului au fost considerate mită, ceea ce nu ar fi fost cazul dacă nu era incidentă simulația*), aceasta trebuie să producă efecte depline și în prezenta cauză, hotărârea ICCJ neputând fi contrazisă în considerarea puterii lucrului judecat derivând din hotărârea penală și a principiului securității raporturilor juridice.

În concluzie, vă solicităm admiterea recursului astfel cum a fost formulat.

În probațiune: înscrisuri, unde solicităm inclusiv atașarea dosarului penal sus - menționat.

Cu stimă,
Daniela NĂSTASE
prin avocat Claudiu - Mihai TOMA

⁴ definitiv 16.07.2013. <http://hudoc.echr.coe.int/> eng?i=001-118571 (vizitat 01.10.2013)